

AÜ SBF – KAMU YÖNETİMİ IV
İDARİ YARGI (II)
ARASINAVI

24.3.2016, Perşembe, 16.⁰⁰

Yanıtlarınızın, olaydaki verilere dayalı, gerekçeli ve okunaklı olmasına özen gösteriniz.
Yanıtlarda gerekli yasal dayanaklar gösterilmelidir.
Anayasa ve idari yargı ile ilgili mevzuat kullanmak serbesttir.
Sorularla derse devamın ölçülmesi de amaçlanmıştır.

Süre 80'

KLASİK SORU : İdari yargıdaki araştırma/incelemenin yöntem kuralları ile adli yargıdaki temel farkı nedir? İdari yargıda kanıt yükü var mıdır? (20 p.)

SORULAR : Aşağıdaki soruları ekteki karara göre yanıtlayınız.

1. Kararın künyesini yazınız (5 p.).
2. Ne tür bir karar sözkosudur? (5 p.)
3. Dava konusu olay nedir? (Kendi cümlelerinizle özet olarak veriniz) (10 p.)
4. Davanın hukuki konusu nedir? (Kendi cümlelerinizle özet olarak veriniz) (10 p.)
5. Kararın gerekçesi nedir? (Kendi cümlelerinizle özet olarak veriniz) (10 p.)
6. Kararda dosyanın tekemmül ettirilmesine / araştırmaya ilişkin hangi sorunlar sözkonusu olmuş ve yöntemler kullanılmıştır. (20 p.)
7. İdarenin hukukla kavranmasına ilişkin bilgilerinizle esası değerlendiriniz (20 p.)

Prof. Dr. Onur Karahanoğulları

T.C.
DANIŞTAY
Beşinci Daire
Esas No : 2007/1771
Karar No : 2008/3008

Özeti : Sözlü sınavda verilen yanıtların, teknolojik olanaklardan yararlanılarak kayıt altına alınması suretiyle, objektif nitelikte incelenip denetiminin yapılmasına olanak tanınmasının, hukuk devleti ilkesinin hayata geçirilmesi açısından önemli ve yerinde bir uygulama olacağı hakkında.

Davacı : ...
Davalı : İçişleri Bakanlığı

Davanın Özeti : Davacı, mülkiye müfettişi alımı ile ilgili 26-27 Şubat 2007 tarihlerinde İçişleri Bakanlığı'nda yapılan sözlü sınav sonucunda kadro sayısı olan ilk 15 kişi arasına giremeyerek başarısız sayılmasına ilişkin İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının 7.3.2007 tarih ve 845 sayılı işlemi ile bu işlemin dayanağı olan ve 18.11.2006 tarih ve 26350 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mülkiye Müfettişliği Seçme Sınavı ve Yetiştirilmesi Hakkında Yönetmeliğin 1. maddesinde geçen "... ve sözlü..." ibaresinin, 21. maddesinde geçen "... ve sözlü sınav komisyon üyelerinin bilgisine sunulur..." ibaresinin, 22, 23, 24. maddelerinin, 25. maddesinin 1. fıkrasında geçen "sözlü sınavda aldıkları notların ortalaması alınır..." ibaresinin, 27. maddesinin 1. fıkrasındaki "... ve sözlü ..." ibaresinin ve 40. maddesinin 1. fıkrasındaki "... ve sözlü ..." ibaresinin iptalini istemektedir.

Savunmanın Özeti : Kariyer meslekleri seçim yapılırken yazılı ve sözlü sınavın birlikte uygulandığı, davacının hiç sözlü sınav yapılmaması gerektiğini ileri sürdüğünü, bu durumun olanaklı olmadığını, yönetmelikle getirilen yazılı ve sözlü sınava ilişkin düzenlemelerin birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğu ve hukuka aykırılık taşımadığı, öte yandan, davacının yazılı ve sözlü sınavda başarısız olmadığı, ancak atama yapılacak kadro sayısının sınırlı olması nedeniyle sıralamaya giremediği, usul ve hukuka uygun olan Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yapılan sözlü sınavda hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Mahmut Ersert

Düşüncesi : İçişleri Bakanlığı mülkiye müfettişlerinin yürüttükleri görevin önem ve özelliği, gerçekleştirdikleri teftiş, denetleme, inceleme, araştırma ve soruşturmaların nitelikleri dikkate alındığında, bu göreve atanacakların ayrıntılı bir inceleme ve değerlendirme sonucunda seçilmeleri kamu yararı ve hizmetin gereğidir. Bu itibarla, müfettişliğe atanacak olanlar için, müfettişlik mesleğinin gerektirdiği bilginin ölçülmesi amacıyla yapılacak yazılı sınav yanında, meslek bilgisi ile birlikte mesleki ehliyeteye yönelik diğer özel niteliklere de sahip olup olmadıklarının tespiti açısından tamamlayıcı nitelikte sözlü sınav yapılmasında hukuka aykırılık bulunmamıştır.

Mülkiye müfettişi alımı için yapılan sözlü sınav sonucunda kadro sayısı olan ilk 15 kişi arasına giremeyerek başarısız sayılmasına ilişkin işleme gelince, davacının, yapılan sözlü sınavda sınav komisyon üyelerince ayrı ayrı değerlendirildikleri ve vermiş oldukları notların objektif ölçütlere uymadığı veya değerlendirmenin subjektif olduğu yolunda dosyada her

hangi bir kanıt bulunmadığı, kaldı ki davacının sözlü sınavda başarısız sayılmadığı da göz önünde bulundurulduğunda tesis edilen işlemde ilgili mevzuat hükümlerinde aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Saadet Ünal

Düşüncesi : Davacı, Mülkiye Müfettişi alımı ile ilgili 26-27 Şubat 2007 tarihlerinde İçişleri Bakanlığı'nda yapılan sözlü sınav sonucunda kadro sayısı olan ilk 15 kişi arasına giremeyerek başarısız sayılmasına ilişkin İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının 7.3.2007 tarih ve 845 sayılı işlemi ile, bu işlemin dayanağı olan ve 18.11.2006 tarih ve 26350 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mülkiye Müfettişliği Seçme Sınavı ve Yetiştirilmesi Hakkında Yönetmeliğin 1. maddesinde geçen "... ve sözlü..." ibaresinin, 21. maddesinde geçen "... ve sözlü sınav komisyon üyelerinin bilgisine sunulur..." ibaresinin, 22, 23, 24. maddelerinin, 25. maddesinin 1. fıkrasında geçen "sözlü sınavda aldıkları notların ortalaması alınır..." ibaresinin 27. maddesinin 1. fıkrasındaki "... ve sözlü..." ibaresinin ve 40. maddesinin 1. fıkrasındaki "... ve sözlü..." ibaresinin iptalini istemektedir.

18.11.2006 tarih ve 26350 sayılı resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Mülkiye Müfettişi Seçme Sınavı ve yetiştirilmesi Hakkında Yönetmelik; İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün 78. maddesine dayanılarak çıkarılmış olup, anılan maddede müfettişlik sınavına kabul olunabilmek için yapılacak inceleme ve değerlendirmede ve yarışma ve yeterlik sınavlarında uygulanacak esaslarla Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği kuralına yer verilmiştir. Anılan tüzüğün 10. maddesinde ise, müfettişliğe atanabilmek için gerekli koşullar belirtilmiştir.

Bilindiği üzere, günümüzde kariyer meslek olarak tanımlanan mülkiye müfettişliği görevinin önem ve özelliği gözönüne alındığında, bu göreve atanacakların ayrıntılı inceleme ve değerlendirme sonucu seçilmeleri kamu yararı ve hizmet gereklerinden olup, müfettişlik mesleğinin gerektirdiği bilginin ölçülmesi amacıyla yapılacak yazılı sınav yanında meslek bilgisi ile mesleki ehliyeteye yönelik diğer özel niteliklerde sahip olup olmadıklarının tespiti açısından tamamlayıcı nitelikte sözlü sınav yapılmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davacının, Mülkiye Müfettişi alımı için yapılan sözlü sınav sonucunda kadro sayısı olan ilk 15 kişi arasına giremeyerek başarısız sayılmasına ilişkin işleme gelince;

İncelenen dosyadan; dava konusu sözlü sınavın ve bu sınav sonucunda tesis edilen işlemin, hukuka uygunluk denetiminin Anayasa'nın 125. ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddelerinde belirlenen hukuki sınırlar içinde yapılmasına olanak verecek şekilde, objektif kriterlere dayalı olarak yapılmadığı anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; yönetmelik hükümlerine yönelik davanın reddine, davacının, yapılan sözlü sınav sonucunda (70) puan verilerek ilk 15 kişi arasında yer almamasına ilişkin işlemin iptaline karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesi'nce duruşma için önceden belirlenen 21.5.2008 günü duruşmaya davacı ve İçişleri Bakanlığı'nı temsilen Hukuk Müşaviri ...'ın geldiği görüldü. Danıştay Savcısı Saadet Ünal'ın katılımıyla açık duruşmaya başlandı, taraflara usulüne göre söz verilip dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra duruşmaya son verildi, dava dosyası incelenerek işin gereği düşünüldü:

Dava, davacının mülkiye müfettişi alımı ile ilgili 26-27 Şubat 2007 tarihlerinde İçişleri Bakanlığı'nda yapılan sözlü sınav sonucunda kadro sayısı olan ilk 15 kişi arasına giremeyerek başarısız sayılmasına ilişkin İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının 7.3.2007 tarih ve 845 sayılı işlemi ile bu işlemin dayanağı olan ve 18.11.2006 tarih ve 26350 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mülkiye Müfettişliği Seçme Sınavı ve Yetiştirilmesi Hakkında Yönetmeliğin 1. maddesinde geçen "... ve sözlü..." ibaresinin, 21.

maddesinde geçen "... ve sözlü sınav komisyon üyelerinin bilgisine sunulur...." ibaresinin, 22, 23, 24. maddelerinin, 25. maddesinin 1. fıkrasında geçen "sözlü sınavda aldıkları notların ortalaması alınır..." ibaresinin, 27. maddesinin 1. fıkrasındaki "... ve sözlü ..." ibaresinin ve 40. maddesinin 1. fıkrasındaki "... ve sözlü ..." ibaresinin iptali istemiyle açılmıştır.

Dava konusu Yönetmeliğin dayanağı olan İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün 78. maddesinde, müfettişlik sınavına kabul olunabilmek için yapılacak inceleme ve değerlendirmede ve yarışma ve yeterlik sınavlarında uygulanacak esaslarla Tüzüğün uygulanmasına ilişkin diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği kuralı yer almaktadır. Anılan Tüzüğün 10. maddesinde ise, müfettişliğe atanabilmek için; kaymakamlık sıfatını kazanmış, Bakanlığın merkez ve iller kuruluşlarında en az altı yıl çalışmış ve mahrumiyet ilçesi hizmetini bitirmiş olmak, yarışma sınavının açıldığı yılın ocak ayının birinci gününde 38 yaşını doldurmamış bulunmak, sicil başansı, tutum ve davranışları ve yabancı dil bilgisi yönünden yönetmeliğinde öngörülen esaslara göre yapılacak inceleme ve değerlendirme sonunda yeterli puan almış olmak ve yarışma sınavını kazanmak gerektiği belirtilmektedir.

Mülkiye müfettişlerinin seçme sınavı konusunda Yönetmelikle getirilen kurallara göre; müfettişliğe atanmak isteyenlerin başvurularının öncelikle gerekli koşullar yönünden ilk incelemesinin yapılacağı, bu aşamadan sonra başvuru sahipleri hakkında dosya üzerinden sicil raporları, müfettiş değerlendirmesi, takdirimeler, yabancı dil bilgisi, akademik çalışmalar ve cezalar açısından değerlendirme yapıp puan verileceği, (70) ve üzeri puan alanların yazılı sınava çağrılacağı; Yönetmeliğin 12. maddesinde sayılan konulardan yazılı sınav yapılacağı, yazılı sınav komisyonunun Teftiş Kurulu Başkanının başkanlığında Personel Genel Müdürü ile Başkanın görevlendireceği bir müfettiştan oluşacağı; yazılı sınavda (70) ve üzeri puan alanların sözlü sınava çağrılacağı; sözlü sınav öncesinde ilgililerin sorulara verdiği cevapları ve sınavı girenler hakkında müfettişlerce düzenlenen değerlendirme raporlarındaki bilgileri, ilgilinin sözlü sınav sırasında konuları kavrama, anlatma ve özetleme yetenekleri gibi hususları değerlendirilerek (100) puan üzerinden değerlendirme yapacağı; başvuru sahiplerinin yazılı sınavda aldıkları notlarla sözlü sınavda aldıkları notların ortalaması alınarak başarı listesinin oluşturulacağı ve atamaların, açıklanan kadro sayısına göre başarı listesindeki sıraya göre yapılacağı belirtilmektedir.

İçişleri Bakanlığı mülkiye müfettişlerinin yürüttükleri görevin önem ve özelliği, gerçekleştirdikleri teftiş, denetleme, inceleme, araştırma ve soruşturmanın nitelikleri dikkate alındığında, bu göreve atanacakların ayrıntılı bir inceleme ve değerlendirme sonucunda seçilmeleri kamu yararı ve hizmetin gereğidir. Bu itibarla, müfettişliğe atanacak olanlar için, müfettişlik mesleğinin gerektirdiği bilginin ölçülmesi amacıyla yapılacak yazılı sınav yanında, meslek bilgisi ile birlikte mesleki ehliyete yönelik diğer özel niteliklere de sahip olup olmadıklarının tespiti açısından tamamlayıcı nitelikte sözlü sınav yapılmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Bu çerçevede, Yönetmeliğin sözlü sınava ilişkin dava konusu kurallarında hukuka aykırılık görülmemiştir.

Yapılan sözlü sınav sonucunda davacıya (70) puan verilerek ilk 15 kişi arasında yer almamasına ilişkin işleme gelince;

T.C. Anayasasının 2. maddesinde belirtilen Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temel niteliklerinden olan "hukuk devleti" ilkesi, vatandaşlarına hukuk güvenliğini sağlayan, idarenin hukuka bağlılığını amaç edinen, buna karşılık kamu gücünün sınırsız, ölçsüz ve keyfi kullanılmasını önleyen en önemli unsurlardan biridir. Nitekim hukuk devleti ilkesinin yaşama geçirilmesini sağlayacak araçlar arasında, Anayasanın 8. maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin, Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği;

Anayasasının 125. maddesinde de, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu kuralına yer verilmiştir.

Hukuk devleti ilkesi karşısında, idarenin yargısal denetim yapılmasını ortadan kaldıracak ya da bu denetimin yapılmasını imkansız kılacak işlem ve eylemlerde bulunması mümkün değildir.

Sözlü sınav sonucunda tesis edilen işlemin, diğer tüm idari işlemlerin yargısal denetiminde olduğu gibi yetki, şekil, sebep, konu ve maksat olmak üzere işlemin tüm unsurları yönünden yargısal denetiminin yapılması esastır. İdari işlemin yetki, şekil gibi salt usule ilişkin unsurları ile sınırlı olmak üzere yapılan bir yargısal denetimin, hukuk devleti ilkesinin sağladığı güvenceyi temin etmeyeceği açıktır.

2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin (1/a) bendi gereğince iptal davalarında, idari işlemlerin yetki, şekil, sebep, konu ve maksat unsurları yönünden yargısal denetime tabi tutulması zorunlu bulunmaktadır.

Dolayısıyla, yapılan sözlü sınavın ve sınav sonucunda tesis edilen işlemin yargısal denetimi için gerekli tüm unsurların oluşturulmasını sağlamak hukuka bağlı idarenin görevidir. Yukarıda da belirtildiği üzere hukuk devleti ilkesinin, idarenin yargısal denetiminin yapılmasını ortadan kaldıracak, imkansız kılacak ya da güçleştirecek şekilde bir idari işlem tesis edilmesine izin vermesi mümkün değildir.

Olayda, yapılan sözlü sınavda sözlü sınav komisyon üyelerinin her birinin ayrı ayrı puan verdikleri, ancak verilen bu puanların aynı olduğu, diğer bir ifadeyle sınava giren bir kişiye her üç komisyon üyesinin de aynı puanı verdiği; Dairemizin 17.4.2007 tarihinde verdiği ve sözlü sınavla ilgili olarak ayrıntılı bilgi ve belgelerin istenildiği ara karar üzerine gönderilen bilgi ve belgelere göre, davacıya sözlü sınavda hangi soruların sorulduğu, bu sorulara davacı tarafından verilen yanıtlara hangi puanların verildiği gibi hususların açıklığa kavuşturulmadığı, ayrıca davacı hakkında iki müfettiş tarafından hazırlanan değerlendirme raporunun hangi puanla değerlendirildiği de anlaşılamamaktadır.

Bu durumda; ölçme ve değerlendirme ilkeleri uyanınca idarece, sınav komisyonu tarafından sınav öncesinde hazırlanarak tutanağa bağlanmış soruların ve cevap anahtarlarının ve sınav sırasında, sorulan soru ve verilen yanıtlara hangi komisyon üyesince, hangi notun takdir edildiğinin (düşük not verilmesi durumunda gerekçeleriyle) ortaya konulmasının gerekliliği, yine sınava girenler hakkında müfettişlerce düzenlenen Değerlendirme Raporları konusunda ve müfettiş mesleğinin gerektirdiği niteliklere davacının sahip olup olmadığına dair bir değerlendirmede bulunulmaması karşısında objektif bir değerlendirme yapılmadığı anlaşılan sözlü sınav sonucunda davacının kadro sayısı olan ilk 15 kişi arasına giremeyerek başarısız sayılmasına ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca sözlü sınavda verilen yanıtların, teknolojik imkanlardan yararlanılarak kayıt altına alınmak (elektronik ortamda görüntülü ve/veya sesli kayıt gibi) suretiyle, objektif nitelikte incelenip yargısal denetiminin yapılmasına imkan tanınmasının, hukuk devleti ilkesinin hayata geçirilmesi açısından önemli ve yerinde bir uygulama olacağı kuşkusuzdur.

Öte yandan, bu kararın davacının söz konusu göreve doğrudan atanması sonucunu doğuran bir karar niteliğinde olmadığı, yalnızca, yukarıda belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yeniden alınacağı sözlü sınav sonucunda ortaya çıkacak olan değerlendirme ve puana göre, işlem tesis edilmeye yönelik olduğu tabiidir.

Açıklanan nedenlerle, davanın Yönetmeliğe ilişkin kısmının reddine, davacının sözlü sınav sonucunda kadro sayısı olan ilk 15 kişi arasına giremeyerek başarısız sayılmasına ilişkin işlemin iptaline, aşağıda dökümü gösterilen 118,90.-YTL yargılama giderinin 59,45.-YTL kısmının davacı üzerinde bırakılmasına, 59,45.-YTL kısmının davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, artan 9,50.-YTL posta pulu ücretinin isteği halinde davacıya iadesine, 21.5.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.